

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบในการศึกษา

การศึกษาต้นทุนค่ายาผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการ
ศึกษาเชิงพรรณนา โดยทำการศึกษาย้อนหลัง (Retrospective study) ในปีงบประมาณ 2542 (1 ตุลาคม
พ.ศ. 2541 - 30 กันยายน พ.ศ. 2542) รวมทำการศึกษาทั้งสิ้น 1 ปี

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยเอกสารข้อมูลของใบสั่งยาผู้ป่วยนอก เกี่ยวกับต้นทุนค่ายาที่ผู้ป่วยนอกได้รับจาก
การให้บริการรักษาของโรงพยาบาลบรรพตพิสัย ในปีงบประมาณ 2542 โดยแยกประเภทผู้ป่วยตาม
ระบบประกันสุขภาพและแยกตามกลุ่มอายุ และเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการให้บริการผู้ป่วย
นอกของโรงพยาบาลบรรพตพิสัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง (ภาคผนวก ข)
ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูลต้นทุนค่ายาแยกผู้ป่วยตามระบบประกันสุขภาพ และแยกตามกลุ่ม
อายุ
2. แบบบันทึกข้อมูลปริมาณการให้บริการผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลบรรพตพิสัย

แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลต้นทุนค่ายาแยกตามระบบประกันสุขภาพและแยกตามกลุ่มอายุของผู้ป่วย และข้อมูลปริมาณการให้บริการผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลบรรพตพิสัย ได้มาจากใบสั่งยาที่ผู้ป่วยนอกได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ซึ่งให้บริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลบรรพตพิสัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลโดยนำใบสั่งยาของผู้ป่วยนอกมาบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์โดยเก็บบันทึกลงในฐานข้อมูลโปรแกรม Microsoft Access97 Thai Edition ทำการบันทึกข้อมูลต่างๆของผู้ป่วย ได้แก่

- 1.1 เลขที่โรงพยาบาลของผู้ป่วย (hospital number, HN)
- 1.2 เพศ
- 1.3 อายุ
- 1.4 สิทธิการรักษาของผู้ป่วยแยกตามระบบการประกันสุขภาพ
- 1.5 ชื่อยาทุกชนิดและจำนวนยาแต่ละชนิดที่ผู้ป่วยได้รับ เช่น เม็ด ขวด กรัม มิลลิลิตร

2. จัดกลุ่มผู้ป่วยนอกแยกออกเป็นประเภทต่างๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Access97 Thai Edition ได้ดังนี้

- 2.1 แบ่งผู้ป่วยตามระบบประกันสุขภาพ เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่
 - 1)สวัสดิการประชาชนด้านรักษาพยาบาลประชาชนผู้มีรายได้น้อยและบุคคลที่สังคมควรช่วยเหลือเกื้อกูล ได้แก่ เด็ก 0-5 ปี เด็ก 6-12 ปี ผู้มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุ ทหารผ่านศึกและครอบครัว ผู้พิการ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
 - 2) สวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - 3) ระบบประกันสุขภาพภาคบังคับ ได้แก่ กองทุนประกันสังคม
 - 4) ระบบประกันสุขภาพโดยความสมัครใจ ได้แก่ ระบบประกันสุขภาพโดยกระทรวงสาธารณสุขหรือโครงการบัตรประกันสุขภาพ
 - 5) ผู้ที่ยังไม่มีหลักประกันสุขภาพ ได้แก่ ผู้ที่จ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง

- 2.2 แบ่งผู้ป่วยตามกลุ่มอายุ เป็น 6 กลุ่ม ตามความถี่ของการเกิดโรค ได้แก่
- 1) กลุ่มอายุ 0-5 ปี
 - 2) กลุ่มอายุ 6-12 ปี
 - 3) กลุ่มอายุ 13-39 ปี
 - 4) กลุ่มอายุ 40-45 ปี
 - 5) กลุ่มอายุ 46-60 ปี
 - 6) กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป
3. ประมวลผลข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้
- 3.1 นำข้อมูลจากฐานข้อมูลโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Access97 Thai Edition ไปบันทึกลงในฐานข้อมูลโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Excel97 Thai Edition
 - 3.2 คำนวณต้นทุนค่ายาที่ผู้ป่วยได้รับ โดยนำจำนวนยาแต่ละรายการคูณด้วยราคาต้นทุนค่ายาซึ่งเป็นมูลค่าในราคาซื้อตามบัญชีรายการยาของโรงพยาบาลบรรพตพิสัย ปีงบประมาณ 2542 *
 - 3.3 รวมต้นทุนค่ายาที่คำนวณได้ ได้แก่
 - 1) ต้นทุนค่ายาผู้ป่วยนอกทุกประเภท
 - 2) ต้นทุนค่ายาผู้ป่วยนอกแยกประเภทตามระบบประกันสุขภาพ
 - 3) ต้นทุนค่ายาผู้ป่วยนอกแยกตามกลุ่มอายุ
 - 3.4 รวมจำนวนครั้งของการให้บริการผู้ป่วยนอก โดยจำนวนครั้งของการให้บริการ 1 ครั้งเท่ากับจำนวนใบสั่งจ่ายยา 1 ใบ ได้แก่
 - 1) จำนวนครั้งของการให้บริการผู้ป่วยนอกทั้งหมด
 - 2) จำนวนครั้งของการให้บริการผู้ป่วยนอกแยกตามระบบประกันสุขภาพ
 - 3) จำนวนครั้งของการให้บริการผู้ป่วยนอกแยกตามกลุ่มอายุ
4. วิธีการคำนวณหาต้นทุนค่ายาต่อหน่วย
- ต้นทุนค่ายาเฉลี่ยต่อหน่วยผู้ป่วยนอก
- $$= \frac{\text{ต้นทุนค่ายาทั้งหมดของผู้ป่วยนอก}}{\text{จำนวนครั้งของการให้บริการผู้ป่วยนอกทั้งหมด}}$$

* บัญชีรายการยาของโรงพยาบาลบรรพตพิสัย ปีงบประมาณ 2542 ได้มีการตกลงราคาซื้อของยาทุกรายการตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ และจัดซื้อยาตามราคาทีระบุในบัญชีรายการยาตลอดทั้งปีงบประมาณ

$$\begin{aligned} & \text{ต้นทุนค่ายาค่าหน่วยผู้ป่วยนอกแยกประเภทตามระบบประกันสุขภาพ} \\ & = \frac{\text{ต้นทุนค่ายาผู้ป่วยนอกแยกประเภทตามระบบประกันสุขภาพ}}{\text{จำนวนครั้งของการให้บริการผู้ป่วยนอกแยกตามระบบประกันสุขภาพ}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & \text{ต้นทุนค่ายาค่าหน่วยผู้ป่วยนอกแยกตามกลุ่มอายุ} \\ & = \frac{\text{ต้นทุนค่ายาผู้ป่วยนอกแยกตามกลุ่มอายุ}}{\text{จำนวนครั้งของการให้บริการผู้ป่วยนอกแยกตามกลุ่มอายุ}} \end{aligned}$$

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Access97 Thai Edition และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Microsoft Excel97 Thai Edition

สถิติที่ใช้วิเคราะห์

การวิเคราะห์ต้นทุนค่ายาใช้สถิติเชิงพรรณนา

สถานที่ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

ฝ่ายเภสัชกรรมชุมชน โรงพยาบาลบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา

มกราคม – กันยายน พ.ศ. 2543